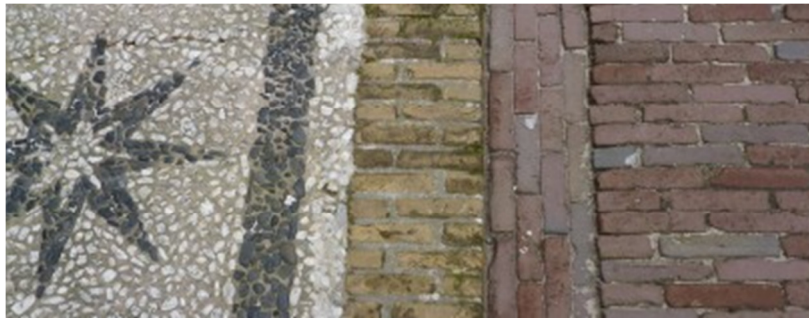

de eigenheid van een woonmilieu

10 maart, 2011 | door Martin Liebrechts

Op zoek naar een plek om te wonen

Het ultieme van de architect is toch dat je een plek maakt waar nu en in de toekomst mensen graag verblijven of wonen. Wonen betekent oorspronkelijk niets anders als ergens graag vertoeven. In wezen tracht je met ontwikkelen of aanpassen van ruimten de droom van de gebruiker/bewoner te benaderen. En dan realiseer je een plek om in te wonen.

Deze aanloop heb ik nodig om in te gaan op de vaak terugkerende discussie dat een woonmilieu succesvol is als het een identiteit of eigenheid heeft. Ook ikzelf gebruik deze laatste term vaak om uit te drukken dat je je als bewoner of bezoeker in bepaalde woonmilieus direct thuis kunt voelen. Op vakantie stroop je de hele wereld af om die plekken te zoeken. Oude steden, die de kritiek der tijd hebben doorstaan, bezitten die eigenheid. Tijdens vakanties in bijvoorbeeld Toscane wordt het ene dorpje na het andere en de ene stad na de andere bezocht vanwege deze kwaliteit.

En wat maakt de fysieke omgeving tot iets dat als een plek met eigenheid voelt? Vaak begint het met een verwijzing naar het verleden, of het nu de gebouwen of de natuur betreft. Het is niet in eerste instantie 'nieuw' dat aantrekt. Dus een ruimte moet enigszins geworteld zijn in het verleden. Alleen daarom is het nodig zorgvuldig om te gaan met wat ons omringt.

Maar eigenheid of identiteit is meer dan nostalgie of romantiek. Het gaat vaak om de samenhang tussen gebouw en stedelijke ruimte als een totaal en niet als een optelsom. Traditionele stedenbouwkundige concepten herbergen zo'n eigenschap (bijvoorbeeld tuindorpen). De moderniteit heeft misschien wel te veel de nadruk gelegd op de autonomie van elk onderdeel, de abstractie van de vorm.

Elke plek om te wonen doet een beroep op alle zintuigen en dus niet alleen op het verstand. Eenzijdige opvattingen over beeldtaal maken het leven vaak soberder. Bijvoorbeeld de stellingname dat in een stedelijke uitbreidingswijk alleen platte daken mogen worden toegepast, vanwege een bestuurlijk idee over stedelijkheid, ontkent de veelvormigheid van de stad. Dergelijke, steriele benaderingen leveren op den duur armoede op. Iedereen wordt toch lyrisch bij het aanschouwen van het dakenspel van de steden in Vlaanderen.

Misschien wordt de basis van de aantrekkelijkheid van een plek gelegd in het samenspel tussen ruimten, decoraties en verwijzingen. Schoonheid is niet ideologisch, maar voelbaar. Dus laten we op zoek gaan naar de prettige plekken om te wonen, met gebruik van het verleden.

In een reeks beschouwingen wordt getracht het begrip 'eigenheid' iets specifieker te omschrijven. Tevens wordt elke lezer uitgenodigd om de verhalen erover uit te breiden.